

ЗАЙЦЕВ Ю.І., Вчений секретар Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут"
soviet@kpi.kharkov.ua

Громадське обговорення роботи "Комплекс підручників "ЕНЕРГЕТИКА. ДОВКІЛЛЯ. ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ", яка допущена до участі у конкурсі на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 2010 року

6 липня у Національному технічному університеті "Харківський політехнічний інститут" по дорученню Комітету з державних премій України відбулося громадське обговорення роботи "Комплекс підручників "Енергетика. Довкілля. Енергозбереження." у семи книгах", висунутої Міністерством освіти і науки України на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 2010 року.

На засіданні Вченої ради НТУ "ХПІ" були присутні члени Вченої ради НТУ "ХПІ", представники Вищих навчальних закладів, академічних та галузевих інститутів, промисловості Харкова, Києва, Одеси, Сімферополя, Севастополя та інших міст, а також засобів масової інформації Харкова.

Від комісії, створеної наказом ректора ХПІ для попереднього ознайомлення з наданими матеріалами і підготовки проекту Висновку Вченої ради, виступив голова комісії д.т.н., проф. Марченко А.П.

Комплекс підручників "Енергетика. Довкілля. Енергозбереження" підготовлено авторським колективом Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"; Харківської національної академії міського господарства; Севастопольського національного технічного університету; Університету цивільного захисту МНС України; Національного аерокосмічного університету ім. М.Є.Жуковського "Харківський авіаційний інститут"; Харківського національного автомобільно-дорожнього університету; Північно-Східного наукового центру Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України Складається з семи книг:

Книга 1. Теплоенергетичні установки та екологічні аспекти виробництва енергії / Г.Б. Варламов, Г.М. Любчик, В.А. Маляренко — К.: "Політехніка", 2003. — 232 с.

Книга 2. Невичерпна енергія. Кн. 1 Вітроелектрогенератори/ В.С. Кривцов, О.М. Олейников, О.І. Яковлев — Х.: Національний аерокосмічний університет "ХАІ", Севастополь: Севастопольський національний технічний університет, 2003.— 400 с.

Книга 3. Невичерпна енергія. Кн. 2 Вітроенергетика/В.С.Кривцов, О.М.Олейников, О.І. Яковлев — Х.: Національний аерокосмічний університет "ХАІ", Севастополь: Севастопольський національний технічний університет, 2004. — 519 с.

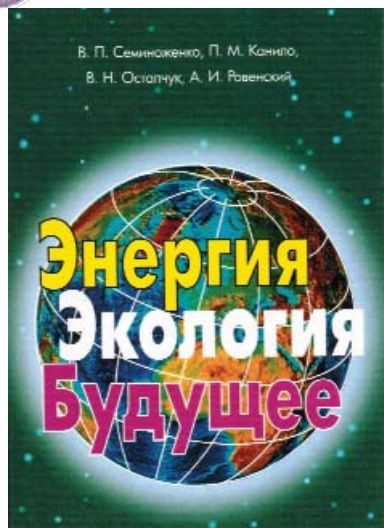
Книга 4. Невичерпна енергія. Кн. 3. Альтернативна енергетика/ В.С. Кривцов, О.М. Олейников, О.І. Яковлев — Х.: Національний аерокосмічний університет "ХАІ", Севастополь: Севастопольський національний технічний університет, 2006. — 643 с.

Книга 5. Невичерпна енергія. Кн. 4. Вітроводнева енергетика./ В.І. Кривцова, О.М. Олейников, О.І. Яковлев — Х.: Національний аерокосмічний університет "ХАІ", Севастополь: Севастопольський національний технічний університет, 2007. — 680 с.

Книга 6. Енергія. Екологія. Майбутнє/В.П. Семиноженко, П.М. Каніло, В.М. Остапчук, О.І. Ровенський / Під загальною редакцією проф. П.М.Каніло. — Х. : Прапор, 2003. — 464 с.

Книга 7. Основи теплофізики будівель та енергозбереження / В.А. Маляренко: Харків: — САГА, 2006. — 484 с.

Автори роботи: Маляренко В.А. Варламов Г.Б., Любчик Г. М., Кривцова В. І., Олейников О. М.; Яковлев О. І., Каніло П. М. Ровенський О. І. Автори Кривцов В.С., Остапчук В.М, Семиноженко В.П. не включені до складу претендентів на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки, так як вони вже є лауреатами Державної премії України. Рецензентами роботи виступали

відомі фахівці Комісії з енергетики та енергетичного машинобудування НМР МОН України.

На адресу Вченої ради надійшли відгуки: 5 – з міста Харкова, 4 – Києва, 4 – Львова, 2 – Донецька, 2 – Сімферополя, по одному – з Житомира, Севастополя, Вінниці, Дніпропетровська, Миколаєва, Санкт-Петербурга (Росія) і м. Кошиця (Словакія), в яких висловлена підтримка розглядаємої роботи багатьма вищими навчальними закладами України.

Окремо слід відзначити листи-підтримки з-за кордону та відгуки редакційних колегій таких загальнодержавних видань України, як журнали "Енергосбережение. Энергетика. Энергоаудит" (м. Харків), "Поновлювана енергетика" (м. Київ), газета "Електротема" (м. Львів). Багато позитивних коментарів наведено по результатам попереднього розгляду роботи на сайті Комітету з державних премій www.kdpu-nt.gov.ua.

У всіх відгуках відзначається, що даний комплекс підручників, є вагомим внеском в розвиток науки та освіти і заслуговує на присудження Державної премії України в галузі науки і техніки. Таким чином, є всі необхідні матеріали, для проведення громадського обговорення.

З доповіддю від комісії виступив д.т.н., проф. Братута Е.Г., який навів детальний аналіз усіх підручників "Комплексу..." і ознайомив присутніх з висновком комісії, зокрема:

1. Рассматриваемая серия учебников вносит существенный вклад в повышение уровня подго-

товки студентов и специалистов, профессионально ориентированных на работу в области энергетики, экологии, повышении энергоэффективности и уменьшения влияния энергогенерирующих комплексов на окружающую среду.

2. Представленный комплекс учебников является практически первым системным изданием на Украине, в котором с единых научно-методологических позиций рассматривается взаимосвязанное и взаимообусловленное состояние энергетики, окружающей среды и энергосбережения.

3. Поданные на соискание Государственной премии учебники полностью соответствуют требованиям МОН Украины, касающихся стандартов высшего образования, мотивации обучения, эффективного овладения знаниями на основе их экологического совершенствования.

Комиссия считает, что есть все основания поддержать выдвижение "Комплекса учебников "Энергетика. Довкілля. Енергосбереження" на соискание Государственной премии Украины в области науки и техники 2010 года.

Сегодня, как никогда, качество образования становится ответственным за энергетическую независимость страны и ее экологическую безопасность. С этой точки зрения образование должно опираться, прежде всего, на ту научную информацию, комплекс которой мы обычно называем учебниками, подготовленными авторитетными и зарекомендовавшими себя в учебном процессе людьми, представителями известных центров высшего образования и науки Украины. Именно таким является обсуждаемый сегодня комплекс учебников, который интегрально представляет собой стратегию и тактику дальнейшего развития энергетики, экологии и энергосбережения. Действительно, впервые построен системный, логически взаимосвязанный комплекс научной информации, решающий три доминантных проблемы современности: энергетика, экология и энергосбережение."

Від авторського колективу слово було надано проректору Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" д.т.н., проф. Варламову Г.Б., який, зокрема, відмітив:

"Зараз для вищих навчальних закладів особливо актуальною є проблема підготовки і ре-

алізації нової парадигми виховання фахівців енергетиків, їх підготовки на високому рівні. Потребує нового наповнення зміст і нової якості навчального процесу. Необхідно застосовувати креативні методи та засоби, нову комплексну методологію підготовки фахівців: як тих, що ми тільки навчаємо, так і тих, що вже працюють в галузі енергетики, щоб вивести процеси енергоперетворення на інший якісний рівень.

Ця парадигма повинна базуватись на теоретичній підготовці та оволодінні практичними навичками. Нові підходи в підготовці висококваліфікованих фахівців потребують нової методології і, відповідно, нової науково-технічної і навчальної літератури.

Авторський колектив пропонує комплекс підручників для навчання фахівців в енергетичній галузі з ємною назвою "Енергетика. Довкілля. Енергозбереження". Автори представляють сім організацій. В основному це вищі навчальні заклади, які відомі в Україні і країнах СНД. Автори попрацювали дуже плідно, видали багато системної і комплексної інформації, яка дозволяє не тільки оцінити існуючий стан, а й визнати, куди розвиватися, що враховувати, як подолати існуючий побутовий нігілізм з енерговиробництва та енергоспоживання.

Я думаю, що ці підручники стануть в нагоді не тільки нашим студентам, не тільки аспірантам, а й тим, що вже працюють на виробництвах і втілюють в життя нові технології."

В обговоренні прийняли участь представники ВНЗ, академічних інститутів, промисловості і зацікавлених видавництв, а саме: Університету цивільного захисту МНС України, Національного технічного університету "ХПІ", Запорізького національного технічного університету, Інституту проблем машинобудування ім. А.М.Підгорного НАН України, Науково-виробничого підприємства "Преобразователь" (м. Запоріжжя), Видавництва "САГА" тощо.

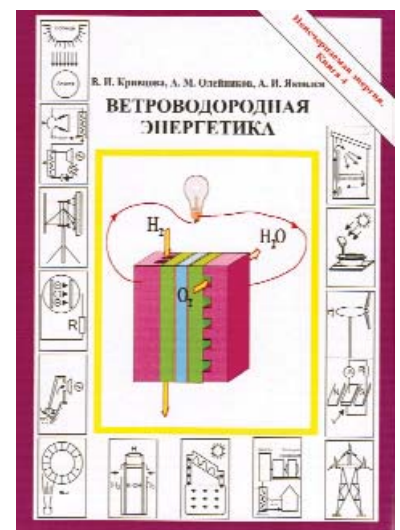
Усі вони висловили підтримку розглядаємої роботи на здобуття Державної премії.

З заключним словом виступив Голова Вченої ради ректор НТУ "ХПІ" Заслужений діяч науки і техніки України, д.т.н., проф. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., який наголосив.

"Рівень розвитку людського суспільства і цивілізації в цілому визначаються використовуваними енергоносіями, що здійснюють вирішальний вплив на економічні фактори країн і народів. Зміна енергоносіїв – це болючий і завжди тривалий історичний період. Сучасне людство хвилює дві проблеми, які безпосередньо пов'язані з теплоенергетикою: на скільки років вистачить традиційних паливно-енергетичних ресурсів та які граничні умови подальшого забруднення навколишнього середовища.

Справжня енергетична революція розгорнеться у другій половині XXI століття. Радикально зміниться структура первинних джерел енергії: за рахунок альтернативних і поновлюваних джерел енергії скоротиться частка споживання нафти і інших викопних видів палив. Вже очевидно, що в XXI столітті відбудеться епохальна зміна основного енергоносія: вуглеводні палива будуть витіснені альтернативними енергоносіями, у першу чергу воднем, тобто обумовлена неминучість переходу людства до водневої енергетики.

Зараз немає ні однієї книги, пов'язаної з цими проблемами, яка б не розглядала ці комплекси питань, що підняті нашими науковцями, академіками, промисловцями. І все це повинно бути закладено в підручники для студентів. Тобто, забезпечення якості перетворення первинних ресурсів в енергію на атомних і теплових електростанціях,

котельних і іншому енергогенеруючому обладнанні - дуже відповідальний процес.

Сьогодні вже ні в кого немає сумнівів, що без вирішення проблем взаємодії енергетики і довкілля, впровадження реального енергозбереження не можливий подальший розвиток держави. Ми повинні виходити на новий якісний рівень енергоперетворення, тобто опанувати нові знання і сусні технології, вчитися і вчити один одного. Це потребує створення нових підручників і монографій, присвячених цим проблемам. Тобто життя вимагає від нас, щоб ми давали студентам такі знання, з якими вони будуть стикатись в XXI столітті.

Всі ці проблеми, дуже важливі для нашої держави, сконцентровані в одній роботі "Енергетика. Довкілля. Енергозбереження", що розглядається нами сьогодні. Авторський колектив складають відомі фахівці вищої школи і промисловості, представники різних вищих навчальних закладів.

Я вважаю, що Висновки нашої комісії, а також виступи на сьогоднішньому засіданні вченої ради є підставою для підтримки цієї важливої роботи. В процесі обговорення всі виступаючи одностайно виступили за підтримку даної роботи.

Відповідно до "Положення про Державні премії України в галузі науки і техніки" за результатами нашого обговорення потрібно відкритим

голосуванням членів вченої ради проголосувати наступне мотивоване рішення.

Вчена рада Національного технічного університету України "Харківський політехнічний інститут" на підставі результатів громадського обговорення приймає рішення, що робота "Комплекс підручників "Енергетика. Довкілля. Енергозбереження" у 7 книгах" (п5), яка допущена до участі у конкурсі на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 2010 року, відповідає вимогам, які поставлені до робіт, висунутих на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки, а її авторський колектив у складі: Маляренко В.А., Варламов Г.Б., Любчик Г.М., Кривцова В.І., Олейніков О.М., Яковлєв О.І., Каніло П.М., Ровенський О.І. - гідний присудження Державної премії України в галузі науки і техніки 2010 року.

Хто за те, щоб підтримати таке рішення вченої ради університету з громадського обговорення роботи "Комплекс підручників "Енергетика. Довкілля. Енергозбереження" у 7 книгах" на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки, прошу голосувати. Хто проти? Немає. Хто утримався? Немає."

Рішення приймається одногосно всіма членами Вченої ради.

